

Statsbidrag till ungdomsorganisationer

Sammanfattning

I betänkandet tas Riksrevisionens styrelses framställning angående statsbidrag till ungdomsorganisationer (2005/06:RRS15) upp tillsammans med tre motioner som väckts med anledning av framställningen.

Styrelsen föreslår tre åtgärder. Innebörden av regeringsformens bestämmelser när det gäller möjligheterna att kontrollera organisationernas medlemstal bör klargöras av riksdagen. Vidare bör regeringen ta initiativ till en förutsättningslös utredning och prövning av systemet för statsbidrag till ungdomsorganisationer. Slutligen bör regeringen också ta initiativ till en översyn av sättet att finansiera statsbidraget till ungdomsorganisationerna.

När det gäller kontrollmöjligheter enligt regeringsformen anser utskottet – i likhet med konstitutionsutskottet som har yttrat sig till kulturutskottet – att i vad mån en genom lag föreskriven ordning för kontroll av statsbidragen är förenlig med gällande grundlag kan prövas av riksdagen endast i samband med att ett förslag om en sådan ordning läggs fram för riksdagen.

Vidare anser utskottet att det för närvarande inte finns anledning att se över systemet för utbetalning av statsbidrag till ungdomsorganisationer. Det befintliga regelverket har endast gällt sedan 2004, och enligt utskottets mening bör de förändringar som regeringen nu avisat samt Ungdomsstyrelsens pågående förändringsarbete få tid att verka innan man överväger eventuella systemförändringar.

Vad gäller initiativ till en översyn av sättet att finansiera statsbidraget till ungdomsorganisationerna kommer Utbildnings- och kulturdepartementet inom kort att uppdra åt en sakkunnig att utreda frågan om fördelning av medel från AB Svenska Spel.

Utskottet avstyrker samtliga tre förslag från Riksrevisionens styrelse och de motioner som väckts i anslutning till dem.

Därutöver behandlas i betänkandet ytterligare femton motionsyrkanden om ungdomsfrågor, varav ett väckts under riksmötet 2004/05 och resten under allmänna motionstiden 2005. Samtliga motionsyrkanden avstyrks. Flera av dem rör förslag om ändrade bidragsregler eller krav på utredning.

I betänkandet finns åtta reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	7
Kontrollmöjligheter enligt regeringsformen	7
Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer	9
Stöd till generationsövergripande verksamhet	11
Finansieringen av bidrag till ungdomsorganisationer	12
Internationella ungdomsaktiviteter	13
Ungdomar på arbetsmarknaden m.m.	13
Reservationer	15
1. Kontrollmöjligheter enligt regeringsformen, punkt 1 (m, kd)	15
2. Kontrollmöjligheter enligt regeringsformen, punkt 1 (fp)	15
3. Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer, punkt 2 (fp)	16
4. Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer, punkt 2 (c)	17
5. Stöd till generationsövergripande verksamhet, punkt 3 (m, fp, kd, c)	18
6. Finansieringen av bidrag till ungdomsorganisationer, punkt 4 (fp)	19
7. Internationella ungdomsaktiviteter, punkt 5 (m, fp, kd, c)	19
8. Ungdomar på arbetsmarknaden m.m., punkt 6 (m)	20
Särskilt yttrande	22
Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer, punkt 2 (m, fp)	22
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Framställningen	23
Följdmotioner	23
Motion väckt med anledning av skr. 2004/05:93	24
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	24
<i>Bilaga 2</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande 2005/06:KU3y	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kontrollmöjligheter enligt regeringsformen

Riksdagen avslår framställning 2005/06:RRS15 punkt 1 och motionerna 2005/06:Kr15 yrkande 1, 2005/06:Kr16 och 2005/06:Kr17 yrkande 1.

Reservation 1 (m, kd)

Reservation 2 (fp)

2. Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer

Riksdagen avslår framställning 2005/06:RRS15 punkt 2 och motionerna 2004/05:Fi10 yrkande 4, 2005/06:So699 yrkande 31, 2005/06:Kr15 yrkande 2, 2005/06:Kr215 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Kr268, 2005/06:Kr376 yrkandena 43 och 44, 2005/06:Kr401 och 2005/06:N481 yrkande 14.

Reservation 3 (fp)

Reservation 4 (c)

3. Stöd till generationsövergripande verksamhet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr17 yrkande 2, 2005/06:Kr412 yrkande 21 och 2005/06:Kr414 yrkande 7.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

4. Finansieringen av bidrag till ungdomsorganisationer

Riksdagen avslår framställning 2005/06:RRS15 punkt 3 och motion 2005/06:Kr15 yrkande 3.

Reservation 6 (fp)

5. Internationella ungdomsaktiviteter

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Kr291 och 2005/06:Kr342.

Reservation 7 (m, fp, kd, c)

6. Ungdomar på arbetsmarknaden m.m.

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr255 yrkandena 4 och 9.

Reservation 8 (m)

Stockholm den 30 mars 2006

På kulturutskottets vägnar

Lennart Kollmats

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Kollmats (fp), Lars Wegedal (s), Eva Arvidsson (s), Kent Olsson (m), Paavo Vallius (s), Nikos Papadopoulos (s), Gunilla Tjernberg (kd), Siv Holma (v), Matilda Ernkrans (s), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Birgitta Sellén (c), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Anna Lindgren (m), Inger Nordlander (s), Rossana Dinamarca (v) och Hans Backman (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande tas Riksrevisionens styrelses framställning angående statsbidrag till ungdomsorganisationer (2005/06:RRS15) upp tillsammans med tre motioner som väckts med anledning av framställningen. Vidare behandlas femton motionsyrkanden om ungdomsfrågor, varav ett väckts under riksmötet 2004/05 och resten under allmänna motionstiden 2005.

Kulturutskottet beslutade den 9 mars 2006 att bereda konstitutionsutskottet tillfälle att avge yttrande över Riksrevisionens styrelses framställning. Konstitutionsutskottet har yttrat sig i ärendet. Yttrandet (2005/06:KU3y) återfinns i bilaga 2 i betänkandet.

Bakgrund

Riksrevisionens rapport

Riksrevisionen har granskat hur Ungdomsstyrelsen kontrollerar underlaget för beslut om statliga bidrag till ungdomsorganisationer samt de förutsättningar för sådan kontroll som Ungdomsstyrelsen har. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten *Statsbidrag till ungdomsorganisationer – hur kontrolleras de?* (RiR 2005:16). Rapporten publicerades i november 2005.

Riksrevisionens samlade bedömning är att den nuvarande statliga kontrollen av att organisationsbidragen fördelas korrekt har stora brister.

För det första innebär den tolkning av regeringsformen som hittills gjorts att staten, i detta fall Ungdomsstyrelsen, inte kan kontrollera medlemsantal eller andra uppgifter som kan riskera att avslöja enskildas åsikter. Eftersom fördelningen av statsbidraget nästan enbart bygger på sådana uppgifter har staten, inom ramen för denna tolkning, i praktiken starkt begränsade möjligheter att utföra kontroller.

För det andra har regeringen inte gjort tillräckligt för att hantera den situation som uppkommit när tolkningen nu är att antalet medlemmar inte kan kontrolleras. Regeringen har i vissa andra avseenden, t.ex. genom att regelverket på vissa punkter är otydligt, inte heller givit Ungdomsstyrelsen tydliga förutsättningar för att kunna genomföra kontroll.

För det tredje saknar statsbidraget en klar koppling till målen. Även om det också finns andra uppfattningar, är Riksrevisionens bedömning att riksdagen tydligt uttalat att bara sådana organisationer som uppfyller målen om demokrati, jämlikhet, jämställdhet m.m. ska få bidrag. Någon reell prövning av rätten till bidrag har inte gjorts i förhållande till målen.

Riksrevisionens styrelses framställning

Riksrevisionens styrelse har funnit att slutsatserna av den granskning som Riksrevisionen redovisat i rapporten bör överlämnas till riksdagen i form av en framställning. Styrelsen har i anslutning härtill anfört bl.a. följande.

Riksrevisionens granskning har visat att det nuvarande systemet för bidrag till ungdomsorganisationer är svårt att tillämpa och – framför allt – svårt att kontrollera. Det är enligt Riksrevisionen oklart om kontroller är förenliga med regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet. Riksrevisionen framhåller också att statens bidrag till ungdomsorganisationer finansieras från två håll – dels med anslag över statsbudgeten, dels med överskott från AB Svenska Spel. Medlen från Svenska Spel ingår inte i statsbudgeten och blir inte föremål för budgetprövning i riksdagen.

Styrelsens förslag

Riksrevisionens styrelse föreslår följande:

1. Kontrollmöjligheter enligt regeringsformen

Riksdagen medverkar till att snarast klargöra innebörden av regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet när det gäller möjligheterna att kontrollera organisationernas medlemsantal.

2. Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anfört om att regeringen tar initiativ till en förutsättningslös utredning och prövning av systemet för statsbidrag till ungdomsorganisationer.

3. Finansieringen av bidraget till ungdomsorganisationer

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anfört om att regeringen tar initiativ till en översyn av sättet att finansiera statsbidraget till ungdomsorganisationerna.

Utskottets överväganden

Kontrollmöjligheter enligt regeringsformen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker Riksrevisionens styrelses förslag (punkt 1) rörande kontrollmöjligheter enligt regeringsformen samt tre motionsyrkanden om tillkännagivande till regeringen i frågan.

Jämför reservationerna 1 (m, kd) och 2 (fp).

Riksrevisionens styrelses framställning

Styrelsen för Riksrevisionen pekar särskilt på att den tolkning av regeringsformen som för närvarande tillämpas vid bidragsfördelningen begränsar möjligheterna till kontroll av att de bidrag som betalas ut till ungdomsorganisationerna är korrekta. Staten anses inte ha rätt att kontrollera medlemsantal eller andra uppgifter som kan riskera att avslöja enskildas åsikter. Bidragen är samtidigt konstruerade så att antalet medlemmar i organisationerna är en viktig grund för bidrag. Frågan om huruvida kontroller av dessa bidrag är förenliga med regeringsformen har enligt Riksrevisionens rapport undersökts flera gånger under årens lopp. Resultaten har i allmänhet stött den ovan nämnda restriktiva tolkningen. Två analyser som gjorts under senare tid pekar dock i annan riktning. Den ena har gjorts på initiativ av Ungdomsstyrelsen, den andra i samband med Riksrevisionens nu aktuella granskning. Riksrevisionens bedömning är att det är ytterst tveksamt om bestämmelserna om *åsiktsfrihet* i regeringsformen utgör något verkligt hinder för att kontrollera uppgifter om medlemsantal. Samtidigt framhålls att det är oklart om och i så fall hur *föreningsfriheten* skulle påverkas av en sådan kontroll.

Styrelsen konstaterar att regeringsformens innebörd när det gäller möjligheten att kontrollera organisationernas medlemsantal för närvarande är föremål för skilda tolkningar. Av den anledningen är det angeläget att rättsläget snarast klarläggs. Styrelsen föreslår att innebörden av regeringsformens bestämmelser när det gäller möjligheterna att kontrollera organisationernas medlemstal klargörs av riksdagen (punkt 1).

Motionerna

I *motion Kr16* av Kent Olsson m.fl. (m) begärs ett tillkännagivande om vad som i motionen anförs om åsikts- och föreningsfriheten. Motionärerna vill betona att man inte på några villkor får tumma på åsikts- och föreningsfriheten och att dessa friheter inte på något sätt får inskränkas. En utredning om ungdomsorganisationernas medlemsantal får således under inga omständigheter innebära att dessa grundlagsskyddade rättigheter åsidosätts.

I *motion Kr15* av Lennart Kollmats m.fl. (fp) anføres att regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet är tydliga (yrkande 1). Det behövs enligt motionärernas mening inte något ytterligare klargörande. Enligt dem står det klart att en statlig myndighet inte har rätt att kräva att en politisk ungdomsorganisation ska lämna ut sitt medlemsregister. Det skulle vara ett brott mot grundlagen. I stället bör reglerna för statsbidrag till de politiska ungdomsorganisationerna ändras. Motionärerna föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anføres om grundlagens skydd mot att uppge medlemskap i politiska organisationer.

I *motion Kr17* av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande om att innebörden av regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet snarast bör klargöras när det gäller möjligheterna att kontrollera organisationernas medlemsantal (yrkande 1). Motionärerna delar således Riksrevisionens styrelses ståndpunkt. De anför vidare att det naturligtvis är av stor vikt att varken integriteten för individen eller för föreningen kränks.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet har begränsat sitt yttrande till att avse Riksrevisionens styrelses förslag rörande kontrollmöjligheter enligt regeringsformen (punkt 1).

En given utgångspunkt för bedömningen av frågan om kontroll av statsbidragen till ungdomsorganisationer är, enligt konstitutionsutskottet, att den lösning som väljs inte ska kunna sättas i fråga på konstitutionella grunder. De grundläggande fri- och rättigheter som tillförsäkras medborgarna i 2 kap. regeringsformen får inte trädas för när.

I vad mån en genom lag föreskriven ordning för kontroll av statsbidragen är förenlig med gällande grundlag kan prövas av konstitutionsutskottet endast i samband med att ett förslag om en sådan ordning läggs fram för riksdagen. Sedan Riksrevisionen avgivit sin rapport i ärendet ankommer det nu enligt 47 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten på regeringen att redovisa för riksdagen vilka åtgärder den vidtagit med anledning av rapporten. Det saknas anledning för konstitutionsutskottet att nu gå närmare in på de konstitutionella frågor som kan uppkomma vid den fortsatta behandlingen av frågan om kontroll inom ramen för systemet med statsbidrag till ungdomsorganisationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ingen annan uppfattning än konstitutionsutskottet och avstyrker därmed Riksrevisionens styrelses förslag (punkt 1) om att riksdagen ska medverka till att snarast klargöra innebörden av regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet när det gäller möjligheterna att kontrollera organisationernas medlemsantal. Det finns då inte

heller skäl för riksdagen att göra något uttalande med anledning av motionerna. Utskottet avstyrker därför motionerna Kr15 (fp) yrkande 1, Kr16 (m) och Kr17 (kd) yrkande 1.

Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker Riksrevisionens styrelses förslag (punkt 2) om initiativ till en förutsättningslös utredning och prövning av systemet för statsbidrag till ungdomsorganisationer. Därtill avstyrks ett antal motionsförslag om ändrade bidragsregler eller snarlika krav på utredning.

Jämför reservationerna 3 (fp) och 4 (c) samt särskilt yttrande (m, fp).

Riksrevisionens styrelses framställning

Riksrevisionens granskning visar på flera svagheter i bidraget till ungdomsorganisationer. Regelverket är otydligt, vilket gör det svårt för de bidragssökande organisationerna att få veta vilka villkor som faktiskt gäller. Till detta kommer svårigheterna att kontrollera att rätt bidrag betalas ut. Vidare är det enligt Riksrevisionen oklart huruvida målen för bidragen samtidigt ska utgöra villkor för bidrag eller ej.

Styrelsen anser att systemet för bidrag till ungdomsorganisationer är förknippat med så stora brister att det är befogat med en förutsättningslös utredning och prövning av hela detta bidragssystem. En sådan prövning bör enligt styrelsens mening ta hänsyn till såväl behovet av kontroll och uppföljning som behovet av enkelhet, begriplighet och tydlighet i villkoren för att erhålla statsbidrag. Frågorna kring målrelatering av bidragsvillkoren bör också klargöras i detta sammanhang, liksom möjligheten att utföra kontroller i skydd av sekretessbestämmelser.

Det är enligt styrelsens mening väsentligt att bidragssystemet och handlägningsrutinerna konstrueras så att bidragen blir lätta att kontrollera och följa upp utan att sådana kontroller kommer i konflikt med regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet. Den konkreta inbördens av dessa bestämmelser bör, som tidigare nämnts, klargöras av riksdagen. Mot denna bakgrund föreslår styrelsen att riksdagen begär att regeringen tar initiativ till en förutsättningslös utredning och prövning av systemet för statsbidrag till ungdomsorganisationer (punkt 2).

Motionerna

I *motion Kr15* av Lennart Kollmats m.fl. (fp) föreslår motionärerna att de nuvarande statliga bidragen till de politiska ungdomsorganisationerna på riksnivå ersätts med ett mandatbaserat bidragssystem med en grundnivå

som lägsta belopp (yrkande 2). Ett mandatbaserat system är mer rättvist och kan omöjligt missbrukas. Vidare ger det organisationerna möjlighet att planera sin verksamhet under en längre period samt minskar statens administrativa kostnad för fördelning av bidrag. Motionärerna anser det vara angeläget att detta system införs omgående. Till skillnad från Riksrevisionens styrelse anser motionärerna alltså inte att det behövs en förutsättningslös utredning och prövning av dagens regelverk.

Därtill finns två tidigare motionsförslag, *Kr376* av Lennart Kollmats m.fl. (fp) yrkande 44 och *Kr215* av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 2, från allmänna motionstiden 2005, som i princip är identiska med förslaget ovan.

Dessutom har under 2004 och under allmänna motionstiden 2005 ett antal yrkanden med snarlika förslag väckts. Dessa är *motionerna 2004/05:Fi10* av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkande 4, *Kr215* av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 1, *Kr268* av Ewa Thalén Finné och Cristina Husmark Pehrsson (m), *Kr376* av Lennart Kollmats m.fl. (fp) yrkande 43, *Kr401* av Ulf Holm (mp), *N481* av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 14 och *So699* av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -) yrkande 31.

Utskottets ställningstagande

I regleringsbrevet för 2005 fick Ungdomsstyrelsen i uppdrag att följa upp konsekvenserna av det nya statsbidragssystem som började tillämpas 2004. Resultatet av översynen har Ungdomsstyrelsen redovisat i rapporten *Statsbidrag till ungdomsorganisationer – en översyn och konsekvensanalys av förändrade regler* (Ungdomsstyrelsens skrifter 2005:7). Rapporten publicerades i månadsskiftet oktober/november 2005. Den innehåller bl.a. en analys av bidragssystemets utformning och en redovisning av de brister som uppmärksammats vid översynen.

Med anledning av denna rapport liksom Riksrevisionens ovan beskrivna rapport har regeringen initierat en översyn av förordningen (2001:1060) om statsbidrag till ungdomsorganisationer. Översynen rör bl.a. krav på medlemsavgift, definitioner av begrepp som t.ex. lokalavdelning samt hänsyn till andra bidrag vid bedömning.

Enligt inhämtad uppgift kommer förslag till en rad ändringar i förordningen att remitteras under våren. Regeringens avsikt är att därefter genomföra de föreslagna ändringarna. Med anledning av förordningsändringarna blir det eventuellt också följdändringar i Ungdomsstyrelsens myndighetsinstruktion.

Vidare har Ungdomsstyrelsen – med utgångspunkt i myndighetens egen rapport – påbörjat ett omfattande förändringsarbete. Ungdomsstyrelsen har bl.a. i december 2005 fastställt nya föreskrifter för statligt stöd till ungdomsorganisationerna. De nya föreskrifterna, som börjar gälla fr.o.m. bidragsåret 2007, innehåller t.ex. tydligare definitioner av en medlem och en lokalavdelning. Organisationerna måste också redovisa vad de gjort för att säkerställa att de uppgifter som de lämnat i samband med ansökan är riktiga. För kontroll av uppgifter har Ungdomsstyrelsen infört ett system

med stickprovskontroller i ett antal organisationer per år. Vidare har de allmänna råden till de bidragsmottagande organisationernas revisorer omarbetats. Ungdomsstyrelsen har beslutat om reviderade allmänna råd i januari 2006.

Utskottet anser att det för närvarande inte är motiverat att se över systemet för utbetalning av statsbidrag till ungdomsorganisationer. Det befintliga regelverket har endast gällt sedan 2004, och enligt utskottets mening bör de förändringar som regeringen nu avisat samt Ungdomsstyrelsens pågående förändringsarbete få tid att verka innan man överväger eventuella systemförändringar. Med det anförda avstyrker utskottet dels Riksrevisiönens styrelses förslag (punkt 2), dels motionerna 2004/05:Fi10 (m) yrkande 4, Kr15 (fp) yrkande 2, Kr215 (fp) yrkandena 1 och 2, Kr268 (m), Kr376 (fp) yrkandena 43 och 44, Kr401 (mp), N481 (c) yrkande 14 och So699 (mp, -) yrkande 31.

Stöd till generationsövergripande verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker tre motionsförslag om stöd till generationsövergripande verksamhet.

Jämför reservation 5 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Av *motion Kr17* av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd) framgår att motionärerna anser det vara viktigt att människor i olika åldrar träffas och umgås med varandra över generationsgränserna. En fråga Kristdemokraterna tidigare har ifrågasatt är att statligt stöd till ungdomsverksamhet i ideella föreningar enbart går till föreningar och organisationer där minst 60 % av medlemmarna är 7–25 år. Motionärerna anser därför att regelverket för ekonomiskt stöd till barns och ungdomars kulturutövande bör ses över och förenklas i syfte att underlätta generationsövergripande verksamhet (yrkande 2).

Samma motionsförslag framförs i de tidigare *motionerna Kr412* av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd) yrkande 21 och *Kr414* av Kenneth Lantz m.fl. (kd) yrkande 7.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrker motionerna Kr17 (kd) yrkande 2, Kr412 (kd) yrkande 21 och Kr414 (kd) yrkande 7 med hänvisning till utskottets ställningstagande i avsnittet ovan.

Finansieringen av bidrag till ungdomsorganisationer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker Riksrevisionens styrelses förslag (punkt 3) om en översyn av sättet att finansiera statsbidraget till ungdomsorganisationerna och ett motionsförslag om att bidragen till ungdomsorganisationer endast ska finansieras över statsbudgeten.

Jämför reservation 6 (fp).

Riksrevisionens styrelses framställning

Statens bidrag till ungdomsorganisationer finansieras från två håll – dels med anslag över statsbudgeten, dels med överskott från AB Svenska Spel. Riksrevisionens granskning visar att dessa två finansieringskällor hanteras i skilda processer under budgetarbetet. Tilldelningen av medel blir därmed svår att överblicka. Medlen från Svenska Spel ingår inte i statsbudgeten och blir inte föremål för budgetprövning i riksdagen. Riksdagen får inte heller något underlag för att bedöma de kommande årens tillskott till ungdomsorganisationerna.

Styrelsen konstaterar att det beskrivna finansieringssystemet är otydligt och att det på flera sätt strider mot de principer som bör följas för budgetarbetet. Styrelsen föreslår därför att riksdagen begär att regeringen tar initiativ till en översyn av sättet att finansiera statsbidraget till ungdomsorganisationerna (punkt 3).

Motionen

I likhet med Riksrevisionens styrelse anser motionärerna i *motion Kr15* av Lennart Kollmats m.fl. (fp) att tilldelningen av medel blir svår att överblicka om bidrag kanaliseras såväl över statsbudgeten som direkt från AB Svenska Spel. Mot den bakgrunden föreslår motionärerna att bidragen till ungdomsorganisationer finansieras endast över statsbudgeten (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Enligt inhämtad uppgift kommer Utbildnings- och kulturdepartementet inom kort att uppdra åt en sakkunnig att utreda frågan om fördelning av medel från AB Svenska Spel. Utskottet anser mot denna bakgrund att något initiativ från riksdagens sida inte är erforderligt och avstyrker därför Riksrevisionens styrelses förslag (punkt 3) samt motion Kr15 (fp) yrkande 3.

Internationella ungdomsaktiviteter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motioner om internationella ungdomsaktiviteter.

Jämför reservation 7 (m, fp, kd, c).

Motionerna

I de i princip identiska *motionerna Kr291* av Gabriel Romanus m.fl. (fp, m, kd, c) och *Kr342* av Mikael Damberg och Kaj Nordquist (s) framför motionärerna att det är angeläget att Sverige är attraktivt som värd för stora internationella ungdomsaktiviteter. Regeringen bör, enligt motionärerna, utreda hur staten kan underlätta för att sådana arrangemang ska kunna genomföras i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Av budgetproposition 2005/06:1 (utg.omr. 17 s. 125) framgår att det bedrivs ett brett internationellt samarbete på det ungdomspolitiska området, i första hand inom ramen för EU, FN, Europarådet, Nordiska ministerrådet, Barentsrådet och Östersjöstaternas råd. Sverige verkar i det internationella samarbetet för att ungdomspolitikens sektorsövergripande karaktär ska synliggöras, att ungdomar ska tas till vara som en resurs, att ungdomarnas egna samarbete ska stärkas och att särskild prioritet ska ges åt ungdomar som har begränsade möjligheter att få internationella erfarenheter.

Den övergripande strategin för det internationella ungdomssamarbetet har utskottet behandlat i betänkande 2004/05:KrU2 (s. 29). Utskottet framförde då bl.a. att ungdomar är en viktig resurs i det internationella utvecklingssamarbetet och att deras roll bör stärkas. Något uttalande från riksdagens sida om detta var dock inte påkallat. Utskottet är av samma uppfattning i dag, och mot bakgrund av det breda internationella samarbete på det ungdomspolitiska området som Sverige verkar för och deltar i, avstyrks motionerna *Kr291* (fp, m, kd, c) och *Kr342* (s).

Ungdomar på arbetsmarknaden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om föreningar och ungdomskulturen samt ett motionsförslag om ungdomar på arbetsmarknaden.

Jämför reservation 8 (m).

Motionen

I *motion Kr255* av Kent Olsson m.fl. (m) begärs ett tillkännagivande om ungdomar på arbetsmarknaden (yrkande 4). Motionärerna anser att nyckeln in i vuxenvärlden och samhället är ett riktigt jobb. Vidare begärs ett tillkännagivande om föreningar och ungdomskulturen (yrkande 9). Bland annat anförs att sociala avgifter måste utformas så att föreningar som arbetar med ungdomskultur, dans, musik, teater, konst m.m. likställs med idrottsföreningar.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmarknadsutskottet har tidigare under mandatperioden behandlat ett i princip identiskt yrkande om ungdomar på arbetsmarknaden (bet. 2003/04: AU1 s. 60–64). Arbetsmarknadsutskottet uttalade då bl.a. att det är angeläget att förslag om insatser för att rusta och förbereda ungdomar för en etablering på arbetsmarknaden utgår från en helhetssyn där ansvarsförhållandena ska vara klarlagda och där inga ungdomar ska riskera att ofrivilligt och långvarigt hamna utanför arbetslivet.

Vidare har socialförsäkringsutskottet tidigare under mandatperioden behandlat ett identiskt yrkande om föreningar och ungdomskulturen (bet. 2003/04:SfU1 s. 129–131). Socialförsäkringsutskottet, som behandlat frågan utförligt, har inte funnit skäl att i aktuellt hänseende likställa kulturföreningar med idrottsföreningar.

Utskottet har ingen annan uppfattning än arbetsmarknadsutskottet och socialförsäkringsutskottet avseende dessa frågor och avstyrker därför motion Kr255 (m) yrkandena 4 och 9.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

- 1. Kontrollmöjligheter enligt regeringsformen, punkt 1 (m, kd)**
av Kent Olsson (m), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelson Lilje-
roth (m) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1 om kontrollmöjligheter enligt regeringsformen. Därmed bifaller riksdagen framställning 2005/06:RRS15 punkt 1 och motionerna 2005/06:Kr16 och 2005/06:Kr17 yrkande 1 och avslår motion 2005/06:Kr15 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att innebörden av regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet snarast bör klargöras när det gäller möjligheterna att kontrollera ungdomsorganisationernas medlemsantal. Vi vill dock betona att man inte på några villkor får tumma på åsikts- och föreningsfriheten och att dessa friheter inte på något sätt få inskränkas. En utredning om ungdomsorganisationernas medlemsantal får således under inga omständigheter innebära att dessa grundlagsskyddade rättigheter åsidosätts.

Vad vi här har framhållit om kontrollmöjligheter enligt regeringsformen bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla framställning RRS15 punkt 1 och motionerna Kr16 (m) och Kr17 (kd) yrkande 1 samt avslå motion Kr15 (fp) yrkande 1.

- 2. Kontrollmöjligheter enligt regeringsformen, punkt 1 (fp)**
av Lennart Kollmats (fp) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 om kontrollmöjligheter enligt regeringsformen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr15 yrkande 1 och avslår framställning 2005/06:RRS15 punkt 1 och motionerna 2005/06:Kr16 och 2005/06:Kr17 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet är tydliga. Det behövs enligt vår uppfattning inte något ytterligare klargörande. Det står klart att en statlig myndighet inte har rätt att kräva att en politisk ungdomsorganisation ska lämna ut sitt medlemsregister. Det skulle vara ett brott mot grundlagen. I stället bör enligt vår mening reglerna för statsbidrag till de politiska ungdomsorganisationerna ändras.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion Kr15 (fp) yrkande 1 och avslå framställning RRS15 punkt 1 samt motionerna Kr16 (m) och Kr17 (kd) yrkande 1.

3. Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer, punkt 2 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3 om systemet för bidrag till ungdomsorganisationer. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr15 yrkande 2, 2005/06:Kr215 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:Kr376 yrkandena 43 och 44 samt avslår framställning 2005/06:RRS15 punkt 2 och motionerna 2004/05:Fi10 yrkande 4, 2005/06:So699 yrkande 31, 2005/06:Kr268, 2005/06:Kr401 och 2005/06:N481 yrkande 14.

Ställningstagande

Det är i dialogen och mötena med ungdomar som demokratins ideal måste förankras. Det är detta ovärderliga demokratiarbete som motiverar och ligger till grund för de politiska ungdomsorganisationernas offentliga stöd. I detta arbete måste ungdomsorganisationerna uppmuntras och få rättvisa och långsiktiga förutsättningar. Vi anser att det behövs ett nytt system för stöd till de politiska ungdomsorganisationerna. Vi vill därför att de nuvarande bidragen på riksnivå ersätts med ett mandatbaserat bidragssystem med en grundnivå som lägsta belopp. Ett mandatbaserat system är mer rätt-

vist och kan inte missbrukas. Vidare ger det organisationerna möjlighet att planera sin verksamhet under en längre period samt minskar statens administrativa kostnad för fördelning av bidrag. Vi anser att det är angeläget att detta system införs omgående.

Vad vi här har framhållit om systemet för bidrag till ungdomsorganisationer bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

Därmed bör riksdagen bifalla motionerna Kr15 (fp) yrkande 2, Kr215 (fp) yrkandena 1 och 2 och Kr376 (fp) yrkandena 43 och 44 samt avslå framställning RRS15 punkt 2 och motionerna 2004/05:Fi10 (m) yrkande 4, So699 (mp, -) yrkande 31, Kr268 (m), Kr401 (mp) och N481 (c) yrkande 14.

4. Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer, punkt 2 (c) av Birgitta Sellén (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 4 om systemet för bidrag till ungdomsorganisationer. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:N481 yrkande 14 och avslår framställning 2005/06:RRS15 punkt 2 och motionerna 2004/05:Fi10 yrkande 4, 2005/06:So699 yrkande 31, 2005/06:Kr15 yrkande 2, 2005/06:Kr215 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Kr268, 2005/06:Kr376 yrkandena 43 och 44 samt 2005/06:Kr401.

Ställningstagande

Centerpartiet anser att tillgången till kultur, både som upplevelse och som eget skapande, är särskilt viktig för barn och unga. Den offentliga debatten hamnar lätt i frågor om ansvarsfördelning, redovisning och strukturer, medan unga som har en idé oftast är mer besjälade av idén än av hur det offentliga ska handskas med stödpengarna. Då ungdomar ofta gör väldigt mycket själva av små resurser borde den centrala frågan enligt min mening inte handla om redovisning och ansvarsutkrävande, utan just om möjligheten för våra unga att få mindre bidrag till sina projekt utan omfattande redovisning. Det är viktigt att betona att det handlar om just mindre belopp, och inte långsiktigt stöd till organisationer, för att grupper av ungdomar, ofta i tillfälliga sammanslutningar, ska få ett visst stöd.

Regeringen bör ge Statens ungdomsråd och Statens kulturråd i uppdrag att utreda i vilken mån nuvarande lagar och regler förhindrar kommuner att ge sådana mindre bidrag till ungdomars kultur med lägre krav på redovisning. I den mån det behövs bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om ändringar av lagar för att möjliggöra detta. Detta bör ges regeringen till känna.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör bifalla motion N481 (c) yrkande 14 och avslå framställning RRS15 punkt 2 samt motionerna 2004/05:Fi10 (m) yrkande 4, So699 (mp, -) yrkande 31, Kr15 (fp) yrkande 2, Kr215 (fp) yrkandena 1 och 2, Kr268 (m), Kr376 (fp) yrkandena 43 och 44 samt Kr401 (mp).

5. Stöd till generationsövergripande verksamhet, punkt 3 (m, fp, kd, c)

av Lennart Kollmats (fp), Kent Olsson (m), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Birgitta Sellén (c), Anna Lindgren (m) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om stöd till generationsövergripande verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr17 yrkande 2, 2005/06:Kr412 yrkande 21 och 2005/06:Kr414 yrkande 7.

Ställningstagande

Sverige är ett ålderssegregerat land. Vi anser det vara viktigt att människor i olika åldrar träffas och umgås med varandra över generationsgränserna. Statligt stöd till ungdomsverksamhet i ideella föreningar ges i dag enbart till föreningar och organisationer där minst 60 % av medlemmarna är 7–25 år. En 20-åring som spelar saxofon och är med i en orkester där 70 % av deltagarna är äldre än 25 år får alltså inte del av offentligt stöd, medan en 20-åring som spelar i en orkester där 40 % är över 25 år får bidrag. Detta motverkar möten och umgänge över generationsgränserna och begränsar möjligheterna till generationsövergripande verksamhet. Det drabbar särskilt ofta teater- eller orkesterföreningar samt trossamfunden vars verksamhet ofta är generationsövergripande. Vi anser därför att regelverket för ekonomiskt stöd till barns och ungdomars kulturutövande bör ses över och förenklas i syfte att underlätta generationsövergripande verksamhet.

Vad vi här har framhållit om statsbidrag till generationsövergripande verksamhet bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna Kr17 (kd) yrkande 2, Kr412 (kd) yrkande 21 och Kr414 (kd) yrkande 7.

6. Finansieringen av bidrag till ungdomsorganisationer, punkt 4 (fp)

av Lennart Kollmats (fp) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om finansieringen av bidrag till ungdomsorganisationer. Därmed bifaller riksdagen framställning 2005/06:RRS15 punkt 3 och motion 2005/06:Kr15 yrkande 3.

Ställningstagande

I likhet med Riksrevisionens styrelse anser vi att tilldelningen av medel blir svår att överblicka om bidrag till ungdomsorganisationerna kanaliseras såväl över statsbudgeten som direkt från AB Svenska Spel. Vår uppfattning är att bidragen till ungdomsorganisationer endast ska finansieras över statsbudgeten. Detta bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla framställning RRS15 punkt 3 och motion Kr15 (fp) yrkande 3.

7. Internationella ungdomsaktiviteter, punkt 5 (m, fp, kd, c)

av Lennart Kollmats (fp), Kent Olsson (m), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelson Liljeröth (m), Birgitta Sellén (c), Anna Lindgren (m) och Hans Backman (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om internationella ungdomsaktiviteter. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr291 och 2005/06:Kr342.

Ställningstagande

Vi anser, som vi också tidigare gemensamt anfört (bet. 2004/05:KrU5 Internationella frågor punkt 23 (m, fp, kd, c), att idrott som få andra företeelser kan skapa broar mellan människor från olika kulturer och lösa knutar mellan nationer som går långt tillbaka i tiden. Ett ökat internationellt idrotts-samarbete kan också öka förståelsen för olika kulturer.

Sverige bör sträva efter ett väl utbyggt internationellt idrottsutbyte för både ledare och aktiva såväl inom breddidrotten som på elitnivå. Genom kulturella och idrottsliga kontakter kan förståelse för och kunskap om

andra folk och kulturer öka, till gagn för avspänning och samförstånd. Vi vill framhålla vikten av att Sverige får arrangera internationella idrottsevenemang.

Vår uppfattning är att det är angeläget att Sverige är attraktivt som värd för stora internationella ungdomsaktiviteter. Ett exempel på en stor internationell ungdomsaktivitet är World Scout Jamboree, den världsjamboree som världsscoutörelsen tidigare i höstas beslutade att förlägga till Sverige och Kristianstad sommaren 2011. 35 000 ungdomar från hela världen väntas delta i aktiviteten. För Sverige är det positivt på många sätt att aktiviteter som världsjamboreen förläggs till Sverige – det ger en positiv bild av Sverige, skapar förutsättningar för ungdomar från hela världen att få relationer till varandra samt bidrar också till ekonomisk tillväxt i den region där arrangemanget genomförs. Regeringen bör utreda hur staten kan underlätta för att sådana arrangemang ska kunna genomföras i Sverige. Vad vi här har framhållit om internationella ungdomsaktiviteter bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motionerna Kr255 (m) yrkandena 4 och 9, Kr291 och Kr342.

8. Ungdomar på arbetsmarknaden m.m., punkt 6 (m)

av Kent Olsson (m), Lena Adelson Liljeroth (m) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ungdomar på arbetsmarknaden m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr255 yrkandena 4 och 9.

Ställningstagande

Den höga ungdomsarbetslösheten – och den dåliga rörligheten på arbetsmarknaden – är ett hot mot ungdomars möjlighet till självständighet och inflytande. Vi anser att nyckeln in i vuxenvärlden och samhället är ett riktigt jobb. Kampen mot ungdomsarbetslösheten måste enligt vår uppfattning prioriteras.

Vidare måste samhällets ungdomssatsningar, inte minst när det gäller skatter och sociala avgifter, utformas så att förutsättningarna för ungdomars kulturella skapande likställs med det regelverk som gäller för idrotten. Idrottsföreningar är t.ex. befriade från att betala sociala avgifter på ersättningar upp till ett halvt basbelopp per år för sina ledare. Samma villkor ska enligt vår uppfattning självfallet gälla för de föreningar som

arbetar med ungdomskultur (dans, teater, musik, konst m.m.). Här måste samhället stå neutralt; kulturföreningar ska ha samma villkor som idrottsföreningar.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion Kr255 (m) yrkandena 4 och 9.

Särskilt yttrande

Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer, punkt 2 (m, fp)

Lennart Kollmats (fp), Kent Olsson (m), Lena Adelson Liljeroth (m), Anna Lindgren (m) och Hans Backman (fp) anför:

Barn och ungdomars delaktighet och inflytande är viktigt. Vi anser att unga så tidigt som möjligt bör få möjlighet att engagera sig kring avgörande framtidsfrågor. En del i denna strävan kommer till uttryck i statens bidragsgivning till ungdomsorganisationerna. För att upprätthålla tilltron till statens bidragsgivning är det enligt vår uppfattning angeläget att bidragssystemen ses över. En översyn behövs inte minst på grund av att dagens bidragssystem i vissa fall har missbrukats. Det är därför av yttersta vikt att det kan utformas nya bidragssystem som både är rättvisa och omöjliga kan missbrukas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2005/06:RRS15 Riksrevisionens styrelses framställning angående statsbidrag till ungdomsorganisationer:

1. Riksdagen medverkar till att snarast klargöra innebörden av regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet när det gäller möjligheterna att kontrollera organisationernas medlemsantal.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anfört om att regeringen tar initiativ till en förutsättningslös utredning och prövning av systemet för statsbidraget till ungdomsorganisationer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anfört om att regeringen tar initiativ till en översyn av sättet att finansiera statsbidraget till ungdomsorganisationerna.

Följdmotioner

2005/06:Kr15 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om grundlagens skydd mot tvång att uppgå medlemskap i politiska organisationer.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till nytt bidragssystem för de politiska ungdomsförbunden baserat på moderpartiernas mandat i riksdagen samt ett grundbidrag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sättet att finansiera statsbidraget till ungdomsorganisationerna.

2005/06:Kr16 av Kent Olsson m.fl. (m, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åsikts- och föreningsfriheten.

2005/06:Kr17 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att snarast klargöra innebörden av regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet när det gäller möjligheterna att kontrollera organisationernas medlemsantal.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statsbidrag till generationsövergripande verksamhet.

Motion väckt med anledning av skr. 2004/05:93

2004/05:Fi10 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bidragen till ungdomsorganisationerna.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:So699 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, –):

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda hur bidraget fördelas till de ideella ungdomsorganisationerna.

2005/06:Kr215 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förändrade bidragsregler till de politiska ungdomsförbunden.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till nytt bidragssystem för de politiska ungdomsförbunden, baserat på partiernas mandat i riksdagen samt ett grundbidrag.

2005/06:Kr255 av Kent Olsson m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ungdomar på arbetsmarknaden.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föreningar och ungdomskulturen.

2005/06:Kr268 av Ewa Thalén Finné och Cristina Husmark Pehrsson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stödet till barn- och ungdomsorganisationer.

2005/06:Kr291 av Gabriel Romanus m.fl. (fp, m, kd, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning i syfte att klargöra hur staten kan underlätta genomförandet av stora internationella ungdomsaktiviteter i Sverige.

2005/06:Kr342 av Mikael Damberg och Kaj Nordquist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överväga hur staten kan underlätta genomförandet av stora internationella ungdomsaktiviteter.

2005/06:Kr376 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förändrade bidragsregler till de politiska ungdomsförbunden.
44. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till nytt bidragssystem för de politiska ungdomsförbunden, baserat på partiernas mandat i riksdagen samt ett grundbidrag.

2005/06:Kr401 av Ulf Holm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en översyn av bidragen till de politiska ungdomsförbunden.

2005/06:Kr412 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om generationsklyftor och bidrag till generationsövergripande verksamhet.

2005/06:Kr414 av Kenneth Lantz m.fl. (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av regelverket för ekonomiskt stöd till generationsövergripande verksamhet.

2005/06:N481 av Maud Olofsson m.fl. (c):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förenklat regelverk för små projektbidrag till ungas kultur.

BILAGA 2

Konstitutionsutskottets yttrande 2005/06:
KU3y

Riksrevisionens styrelses framställning
angående statsbidrag till
ungdomsorganisationer

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har den 9 mars 2006 beslutat bereda konstitutionsutskottet tillfälle att avge yttrande över Riksrevisionens styrelses framställning angående statsbidrag till ungdomsorganisationer (2005/06:RRS15). Tre motioner har väckts med anledning av framställningen.

Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till styrelsens förslag nr 1 rörande kontrollmöjligheter enligt regeringsformen.

Utskottets överväganden

Riksrevisionen har granskat hur Ungdomsstyrelsen kontrollerar underlaget för beslut om statliga bidrag till ungdomsorganisationer samt de förutsättningar för sådan kontroll som Ungdomsstyrelsen har. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten *Statsbidrag till ungdomsorganisationer – hur kontrolleras de?* (RiR 2005:16). Rapporten publicerades i november 2005.

Riksrevisionens styrelse har funnit att slutsatserna av den granskning som Riksrevisionen redovisat i rapporten *Statsbidrag till ungdomsorganisationer – hur kontrolleras de?* (RiR 2005:16) bör överlämnas till riksdagen i form av en framställning. Styrelsen har i anslutning härtill anfört följande.

Systemet för bidrag till ungdomsorganisationer

Riksrevisionens granskning har visat att det nuvarande systemet för bidrag till ungdomsorganisationer är svårt att tillämpa och – framför allt – svårt att kontrollera. Rätten till statsbidrag för en organisation avgörs av variabler som i stort sett saknar koppling till syftet med bidraget samtidigt som bidragets storlek bl.a. bestäms av medlemsantal som inte kontrolleras. Det är därför enligt Riksrevisionen omöjligt att avgöra om man uppnår det syfte med bidraget som riksdagen har beslutat om.

Är kontroller förenliga med regeringsformen?

Riksrevisionen pekar särskilt på att den tolkning av regeringsformen som för närvarande tillämpas vid bidragsfördelningen begränsar möjligheterna till kontroll av att de bidrag som betalas ut till ungdomsorganisationerna är korrekta. Staten anses inte ha rätt att kontrollera medlemsantal eller andra uppgifter som kan riskera att avslöja enskildas åsikter. Bidragen är samtidigt konstruerade så att antalet medlemmar i organisationerna är en viktig grund för bidrag. Frågan om huruvida kontroller av dessa bidrag är förenliga med regeringsformen har enligt Riksrevisionen undersökts flera gånger under årens lopp. Resultaten har i allmänhet stött den ovan nämnda, restriktiva tolkningen. Två analyser som gjorts under senare tid pekar dock i annan riktning. Den ena av dessa har gjorts på initiativ av Ungdomsstyrelsen. Den andra har gjorts i samband med Riksrevisionens nu aktuella granskning. Riksrevisionens bedömning är att det är ytterst tveksamt om bestämmelserna om *åsiktsfrihet* i regeringsformen utgör något verkligt hinder för att kontrollera uppgifter om medlemsantal. Samtidigt framhålls att det är oklart om och i så fall hur *föreningsfriheten* skulle påverkas av en sådan kontroll. Styrelsen konstaterar att regeringsformens innebörd när det gäller möjligheten att kontrollera organisationernas medlemsantal för närvarande är föremål för skilda tolkningar. Av den anledningen är det angeläget att rättsläget snarast klarläggs av riksdagen.

Styrelsens förslag

Styrelsen föreslår sammanfattningsvis

- att riksdagen medverkar till att snarast klargöra innebörden av regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet när det gäller möjligheterna att kontrollera organisationernas medlemsantal,
- att riksdagen begär att regeringen tar initiativ till en förutsättningslös utredning och prövning av systemet för statsbidrag till ungdomsorganisationer,
- att regeringen tar initiativ till en översyn av sättet att finansiera statsbidraget till ungdomsorganisationerna.

Motioner

I motion 2005/06:Kr16 anför Kent Olsson m.fl. (m) att förenings- och åsiktsfriheterna är garanterade i regeringsformen. Motionärerna vill betona att man inte på några villkor får tumma på eller inskränka åsikts- och föreningsfriheterna. En utredning om ungdomsorganisationernas medlemsantal får således enligt motionärerna under inga omständigheter innebära att dessa grundlagsskyddade rättigheter åsidosätts. Motionärerna förslår att riksdagen ger regeringen detta till känna.

I motion 2005/06:Kr15 anför Lennart Kollmats m.fl. (fp) att regeringsformen är tydlig i fråga om åsiktsfriheten och föreningsfriheten. Något klargörande behövs enligt motionärerna inte. Det står enligt motionärerna klart att en myndighet inte har rätt att kräva att en politisk ungdomsorganisation skall lämna ut sitt medlemsregister. Det krävs därför enligt motionen förändrade regler för statsbidrag till de politiska ungdomsorganisationerna. Motionärerna föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om grundlagens skydd mot att uppge medlemskap i politiska organisationer.

Gunilla Tjernberg m.fl. (kd) delar enligt motion 2005/06:Kr17 ståndpunkten att en ökad klarhet i frågan hur åsikts- och föreningsfriheterna påverkas skulle kunna uppnås genom att riksdagen tar ställning, t.ex. i samband med behandlingen av förslag till lagändringar. Motionärerna föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om att snarast klargöra innebörden av regeringsformens bestämmelser om åsiktsfrihet och föreningsfrihet när det gäller att kontrollera organisationernas medlemsantal.

Utskottets ställningstagande

En given utgångspunkt för bedömningen av frågan om kontroll av statsbidragen till ungdomsorganisationer är att den lösning som väljs inte skall kunna sättas i fråga på konstitutionella grunder. De grundläggande fri- och rättigheter som tillförsäkras medborgarna i 2 kap. regeringsformen får inte trädas för när.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I vad mån en genom lag föreskriven ordning för kontroll av statsbidragen är förenlig med gällande grundlag kan prövas av utskottet endast i samband med att ett förslag om en sådan ordning läggs fram för riksdagen. Sedan Riksrevisionen avgivit sin rapport i ärendet ankommer det nu enligt 47 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten på regeringen att redovisa för riksdagen vilka åtgärder den vidtagit med anledning av rapporten. Det saknas anledning för konstitutionsutskottet att nu gå närmare in på de konstitutionella frågor som kan uppkomma vid den fortsatta behandlingen av frågan om kontroll inom ramen för systemet med statsbidrag till ungdomsorganisationer.

Stockholm den 23 mars 2006

På konstitutionsutskottets vägnar

Göran Lenmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lenmarker (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Tobias Krantz (fp), Pär Axel Sahlberg (s), Inger Jarl Beck (s), Mats Einarsson (v), Anders Bengtsson (s), Henrik S Järrel (m), Helene Petersson (s), Kerstin Lundgren (c), Billy Gustafsson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Karin Åström (s), Gustav Fridolin (mp), Liselott Hagberg (fp) och Helena Höij (kd).